

4- CEZAEVİ ACİLLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hakan HAKKOYMAZ

Tüm dünyada mahkum sayısı 10 milyonu aşarken, geçen 10 yıllık süreçte artış bir buçuk milyon dolayındadır [1]. Türkiye’de ise tutuklu ve hükümlü sayısı 2016 TÜİK verilerine göre 200.727 olup, bu sayı son 20 yılda 3 katı artmıştır. Bu sayının 192.354’ünü erkek, 8.373’ünü ise kadın mahkumlar oluşturmaktadır [2].

Hızla artan mahkum sayısı ile birlikte azalan sosyal destek, cezaevlerinin uygunsuz fiziki koşulları, beslenme ve hijyen yetersizliği mahkumların bu kurumlara getirdikleri sorunlarla birleşince çok çeşitli sağlık sorunlarına yol açabilmektedir [3,4]. Cezaevinde bulunan mahkumların tutuklulukları süresince %65-81’inin bir veya daha fazla sağlık sorunu yaşadığı gösterilmektedir [5]. Literatür tarandığında mahkumların başlıca sağlık sorunlarının ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte mental hastalıklar, madde bağımlılığı ve bulaşıcı hastalıklarda yoğunlaştığı görülmektedir [6,7]. Toplumda sıklıkla görülen soğuk algınlığı, yaralanmalar, sırt ağrısı, migren, dermatit gibi akut sağlık problemleri, genel popülasyondaki prevalansa benzer şekilde mahkumları da etkilerken; epilepsi, astım, iskemik kalp hastalıkları, diş problemleri ve enfeksiyon hastalıkları gibi sorunların yaygınlığı ise mahkumlarda daha yüksektir. Genellikle toplumun yoksul kesiminden gelen bakım görmemiş, hastalıklarla, bağımlılıklarla ve aynı zamanda ruhsal sorunlarla cezaevine giren gruplarda kişilik bozukluğu, psikoz ve madde bağımlılığı gibi faktörler suça neden olan ya da suçla ilişkili olabilecek riskler olmasının yanında, kendine zarar vermeye ve intihara da yol açabilmektedir [8,9]. Mahkumların sağlık problemleri yelpazesinin oldukça geniş olduğu belirtilmesine karşın [7], ülkemizde mahkûmların sağlığına dönük çalışma sayısı oldukça sınırlıdır [10,11].

Literatürde suç işleyen kişilerin genellikle toplumda dezavantajlı kişiler olduğu ve sağlık hizmetleri kullanımının da daha sınırlı olduğu bildirilmektedir [10]. Ancak hekim hem tababetin etik boyutunda hem de insani doğası gereği hastaları arasındaki sosyal durum, dini inanç, siyasi görüş, milliyet, cinsiyet, yaş, toplumsal konum ve ekonomik durum gibi farklılıkları gözetmeksizin mesleğini yerine getirmekle yükümlüdür. Tutuklu ve hükümlülerin muayeneleri normal hastalardan hiç fark oluşturmaya-cak şekilde kişilik haklarına saygılı, hekimlik sanatını uygulamaya elverişli koşullarda ve onların gizlilik hakları korunarak yapılmalıdır [12]. Ayrıca 1990 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) kararına göre de, tüm mahkumlar yeterli sağlık hizmeti alma hakkına sahiptir [13].

KAYNAKLAR

1. Walmsley R. International Centre for Prison Studies World Prison Population List 9th ed. London: University of Essex; 2011. p. 1-6.
2. Türkiye İstatistik Kurumu, Hükümlü ve Tutuklu sayısı. 2016
3. Rutherford M, Duggan S. Meeting complex health needs in prisons. *Public Health* 2009;123:415-8.
4. Morling J, Mackie P. Commissioning prison health: Opportunities and challenges for creating a new prison public health system in Scotland. *Public Health* 2009;123(6):434-7.
5. Rosen DL, Hammond WP, Wohl DA, Golin CE. Disease Prevalence and Use of Health Care among a National Sample of Black and White Male State Prisoners. *J Health Care Poor Under served* 2012;23:254-272.
6. Fazel S, Danesh J. Serious mental disorder in 23000 prisoners: A systematic review of 62 surveys. *The Lancet* 2002;359:545-50.
7. Watson R, Stimpson A, Hostick T. Prison health care: A review of the literature. *International Journal of Nursing Studies* 2004;41:119-128.
8. Coyle A. Cezaevi görevlileri için el kitabı cezaevi yönetimine insan haklarını göz önüne alan bir yaklaşım. London: International Centre for Prison Studies; 2002. s. 31-58.
9. Marshall T, Simpson S, Stevens A. Health care in prisons: A health care needs assessment. Birmingham: University of Birmingham; 2000. p. 1-70.
10. Unver Y, Yuce M, Bayram N, Bilgel N. Prevalence of depression, anxiety, stress, and anger in Turkish prisoners. *J Forensic Sci* 2013; DOI: 10.1111/1556-4029.12142.
11. Kaya N, Güler O, Çilli AS. Konya Kapalı Cezaevi'ndeki mahkumlarda psikiyatrik bozuklukların yaygınlığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2004;5:85-91.
12. Türk Tabipleri Birliği (TTB) Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. *Arch Turk Soc Cardiol* 2009;37:46-50.
13. Vetter Ch, Robert-Tissot L, Cottagnoud P, Stucki A. Working under pressure. *Praxis (Bern 1994)* 2008;97:437-42.
14. Harris F, Hek G, Condon L. Health needs of prisoners in England and Wales: the implications for prison health care of gender, age and ethnicity. *Health&socialcare in the community* 2007;15:56-66.
15. Fazel S, Baillargeon J. The health of prisoners. *Lancet* 2011;377:956-65.
16. Statistiken zum Strafvollzug [<http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/19/03/05/key/vollzugvonsanktionen/strafvollzug.html>.] 27.09.2012.
17. Pfortmueller CA, Graf F, Tabarra M, Lindner G, Zimmermann H, Exadaktylos AK. Acute health problems in African refugees: Ten years' experience in a Swiss emergency department. *Wiener klinische Wochenschrift* 2012.
18. Pfortmueller CA, Aulmann G, Lindner G, Perrig M, Müller TJ, Heinz Zimmermann H, Exadaktylos AK. Emergency department admissions to a prison hospital: a retrospective cohort study from Switzerland. *Swiss Med Wkly.* 2013;143:w13753.
19. Öncü E, Köksoy S, Sungur MA. Hospital and Emergency Ambulance Service Uses by Inmates and Convicts. *J Clin Anal Med* 2015;6:694-8.
20. Çakırcalı E. Hasta bakımı ve tedavisinde temel ilke ve uygulamalar. 3. baskı. İzmir: Güven Nobel Tıp Kitabevi; 2000.
21. Bölükbaş N, Kahraman AN, Karaman Y, Kalaycı G. Ordu ili kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümü son sınıf öğrencilerinin çocuklara yönelik ilk yardım uygulamaları ile ilgili bilgi düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007;10:52-9.
22. Leese M, Thomas S, Snow L. An ecological study of factors associated with rates of self-inflicted death in prisons in England and Wales. *Int J Law Psychiatry* 2006;29:355-60.
23. Women's health in prison correcting gender inequity in prison health WHO, 2009. (<http://www.euro.who.int/pubrequest>).

24. Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol (<http://www.cte.adalet.gov.tr/mevzuat/protokol/ekler.pdf>, Erişim: 15.07.2011).
25. Köksoy S, Öncü E, Şermet Ş, Sungur MA. Cezaevinde Bulunan Mahkumların İlk Yardım Bilgi Düzeyleri. *Tr J Emerg Med* 2012;12:20-24.
26. Ellis DG, Mayrose J, Phelan M. Consultation times in emergency tele medicine using real time video conferencing. *Journal of Telemedicine and Telecare* 2006;12:303-5.
27. Meystre S. The current state of telemonitoring: a comment on the literature. *Telemedicine journal and e-health: the official journal of the American Telemedicine Association* 2005;11:63-9.
28. Davies SF. A hospital driven tele psychiatry initiative to improve patient care and reduce costs. *North Carolina medical journal* 2012;73:228-30.
29. Kuzak N, O'Connor M, Pickett W, O'Brien T, Reid K, Pearson M. Impact of a prison triage system on injuries seen in emergency departments. *Canadian Journal of Emergency Medicine* 2001;3:199-204.